

Suomen Biologian Seura Vanamo ry

Hallitus

Puheenjohtaja Prof. Jouko Rikkinen, biotieteiden laitos, kasviologia, PL 65 (Viikinkaari 1), 00014 HELSINGIN YLIOPISTO;

☎ 02941 57793; telekopio 02941 57788; jouko.rikkinen@helsinki.fi

Varapuheenjohtaja Prof. Ilari Sääksjärvi, biologian laitos, Vesilinnantie 5, 20014 TURUN YLIOPISTO;

☎ 029 450 4175; ileesa@utu.fi

Rahastonhoitaja Intendentti Mikko Piirainen, kasvimuseo, PL 7 (Unioninkatu 44), 00014 HELSINGIN YLIOPISTO; ☎ 02941 24438; telekopio 02941 24456; mikko.piirainen@helsinki.fi

Sihteerit Projektitutkija Eeva-Maria Kyheröinen, eläinmuseo, PL 17 (Pohjoinen Rautatiekatu 13), 00014 HELSINGIN YLIOPISTO; ☎ 02941 28865; eeva-maria.kyheroinen@helsinki.fi

Kirjastonhoitaja FM Annina Launis, kasvimuseo, PL 7 (Unioninkatu 44), 00014 HELSINGIN YLIOPISTO; ☎ 040 849 8808; annina.launis@helsinki.fi

Lisäjäsenet

Tutkija Pinja Näkki, Suomen ympäristökeskus, PL 140 (Mechelininkatu 34 a), 00251 HELSINKI; ☎ 0295 251 906; pinja.nakki@ymparisto.fi

Tutkija Jarmo Saarikivi, ympäristötieteiden laitos, PL 65 (Viikinkaari 1), 00014 HELSINGIN YLIOPISTO; ☎ 02941 57714; jarmo.saarikivi@helsinki.fi

Lehtori Jukka Talvitie, Laivalahdenkaari 21 B 27, 00810 HELSINKI; ☎ 040 779 4476; talvitie.bmol@gmail.com

Prof. Jari Valkonen, maataloustieteiden laitos, PL 27 (Latokartanonkaari 5–7), 00014 HELSINGIN YLIOPISTO; ☎ 02941 58387; jari.valkonen@helsinki.fi

Vanamon yhdyshenkilöt

Joensuu Yliopistonlehtori Teemu Tahvanainen, Itä-Suomen yliopisto, Joensuun kampus, biologian laitos, PL 111, 80101 JOENSUU; ☎ 050 355 9177; teemu.tahvanainen@uef.fi

Jyväskylä Dos. Leena Lindström, bio- ja ympäristötieteiden laitos, PL 35 (sSurvontie 9), 40014 JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO; ☎ (014) 260 4197; leena.m.lindstrom@jyu.fi

Lahti Yliopistonlehtori Anne Ojala, Helsingin yliopisto, ympäristöekologian laitos, Niemenkatu 73, 15140 LAHTI; ☎ 02941 20340; anne.ojala@helsinki.fi

Oulu Dos. Annamari Markkola, biologian laitos, PL 3000, 90014 OULUN YLIOPISTO; ☎ (08) 553 1530; annamari.markkola@oulu.fi

Turku Dos. Timo Vuorisalo, biologian laitos, 20014 TURUN YLIOPISTO; ☎ (02) 333 5792; timovuo@utu.fi

Jäsenyys ja jäsenmaksu

Vanamo-seuran jäseneksi voi hakeutua maksamalla jäsenmaksun ja ottamalla yhteyttä seuraan. Vuonna 2018 on Luonnon Tutkijan tilaushinnan sisältävä jäsenmaksu 37 euroa (opiskelijoilta 30 euroa) ja puolisojäsenmaksu 10 euroa. Maksut suoritetaan Vanamon tilille Danske Bank FI51 8000 1100 0702 50.

Sammuuko suuri suku?

Olli Järvinen ja Kaarina Miettinen vaikuttivat tulevien biologien ajatusmaailmaan vuosien ajan. Heidän mainio kirjansa *Sammuuko suuri suku? Luonnon puolustamisen biologiaa* oli pitkään biologian yliopisto-opintojen pääsykoekirjana. Itsekin muistan lukeneeni kirjan kokeisiin valmistautuessani lukuisia kertoja.

Nyt, 23 vuotta myöhemmin, otan kirjan työhuoneeni hyllystä ja avaan sen. Takakannen sisälle vuoden 1995 kesäkuussa kirjaamani numero muistuttaa minua lukukerroista: 10 + alleviivaukset. Kirja oli selvästi tehnyt vaikutuksen nuoreen mieheen.

Sammuuko suuri suku? oli aikaansa edellä. Kirjan ensimmäinen painos ilmestyi muutamia vuosia ennen biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen (Convention on Biological Diversity, CBD) solmimista. Kirjan ilmestyessä 1987 oli jo selvää, että elämme luonnon monimuotoisuuden kannalta erikoista ja pelottavaa aikaa. Ihmisen toiminnan aiheuttamien lajikuolemien määrän tiedettiin kasvaneen voimakkaasti sen jälkeen, kun löytöretkeilijät aloittivat matkat eri puolille maapalloa.

Ihmisen aiheuttamat lajikuolemat näkyivät aluksi erityisesti valtamerenosaarten eliölajeissa. Löytöretkeilijöiden mukanaan tuomat vieraseläimet verottivat kotoperäisten lajien kantoja, ja nälkäiset merimiehet viimeistelivät lajien tuhon nuijissaan pelottomia eläimiä hengiltä. Eliöiden kuoleminen sukupuuttoon lisääntyi yhä nopeammin. Lopulta biodiversiteettikriisi ja kuudes sukupuuttoaalto vakiinnuttivat asemansa tutkijoiden sanavarastoissa. Toivon, että biodiversiteettikriisi saisi myös yleisessä keskustelussa sen ansaitseman arvon — yhtä suuren kuin ilmastonmuutos.

Lajikuolemat ja niiden vaikutukset ihmiskuntaan huolestuttavat yhä laajemmin. Viimeisten vuosien aikana maailmanlaajuisia huomiota on kerännyt hyönteiskantojen romahtaminen eri puolilla maapalloa. Erittäin huomiota herätti viime vuonna julkaistu tutkimus, jossa seurattiin lentävien hyönteisten runsautta pitkän ajan kuluessa. Saksalaiset hyönteistutkijat seurasivat hyönteisten runsautta monilla luonnonsuojelualueilla ja totesivat kantojen romahtaneen viimeisten 30 vuoden aikana. Tutkimustulokset nousivat nopeasti sanomalehtien etusivuille, joilla tilannetta verrattiin jopa tuomiopäivän taistelulentään.

Monet ajattelivat aiemmin, että hyönteislajien katoaminen tuskin vaikuttaisi paljon ihmisen hyvinvointiin. Lukuisat kirjoitukset esimerkiksi pölyttäjähöynteisten alamäestä ovat kuitenkin kääntäneet ajatusmallit uuteen suuntaan. Mitä jos ruokamme loppuu tai yksipuolistuu? Mitä jos muuttolinnut eivät löydä tarpeeksi ravintoa poikueilleen? Pelottavat kysymykset ovat nousseet ihmisten tietoisuuteen.

”Sammuuko suuri suku?” on hyvin perusteltu kysymys hyönteisten kohdalla. Hyönteislajeja on maapallolla todennäköisesti miljoonia, ja ne vaikuttavat monella tavalla myös ihmisten elämään. Erityisen pelottavaksi nykytilanteen tekee se, ettei hyönteisiä tunneta. Tutkijoiden mukaan jopa 80 % maapallon hyönteislajeista on vielä tieteelle kuvaa-matta. Menetämme siis nykypäivänä valtavia määriä sellaisia lajeja, joiden ulkonäöstä tai elintavoista meillä ei ole harmainta aavistusta.

Petri Rautiala kirjoittaa nyt käsillä olevassa Luonnon Tutkijan numerossa loispistiäisten uskomattomista elintavoista. Artikkelit kertovat upean tarinan loispistiäisistä, jotka puolustavat sisaruksiaan kilpailevia loisia vastaan. Loispistiäiset on hyvä esimerkki hyönteisryhmästä, jonka salaisuudet ovat vasta vähitellen aukeamassa. Tehdään yhdessä töitä sen eteen, että ne, kaikkien muiden lajien rinnalla, saisivat niille kuuluvan mahdollisuuden kehittyä ja kukoistaa.

Ilari E. Sääksjärvi